

«Тасдиқ мекунам»

Ректори Донишгоҳи миллии Тоҷикистон,
профессор Насриддинзода Э.С.

2026 с.

ХУЛОСАИ ДОНИШГОҶИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН

Диссертатсияи Болтуева Рухсора Камоловна дар мавзуи «Рушди баҳисобгирии идоракунӣ дар ширкатҳои тиҷоратии фармасевтӣ» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯи ихтисоси 5.2.18. Баҳисобгирии бухгалтерӣ ва аудит дар кафедраи баҳисобгирии бухгалтерии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон иҷро карда шудааст.

Болтуева Рухсора Камоловна, соли таваллудаш 5.09.1986 соли 2003 ба факултети иқтисодиёт ва идораи Филиали Хуҷандии Донишгоҳи технологии Тоҷикистон (ФХДТТ) дохил шуда, онро соли 2008 аз рӯи ихтисоси иқтисодиёт ва идора дар корхона бомуваффақият хатм намуда, соҳиби касби иқтисодчӣ-менечер (донандаи забони хориҷӣ) гаштааст.

Аз соли 2011 то 2013 дар ширкати фармасевтии туркии «Ротафарм» дар вазифаи менечер оид ба фурӯш кор ва фаъолият намудааст. Аз соли 2013 то соли 2017 дар ширкати фармасевтии украинии «Юрия Фарм» вазифаи роҳбари намояндагии ширкатро дар вилояти Суғд ба уҳда дошта, аз моҳи ноябри соли 2017 ба вазифаи муовини директори намояндагии ширкати мазкур дар шаҳри Душанбе интиқол дода шуда, то моҳи январи соли 2020 дар ин ҷо фаъолият намудааст.

Соли 2021 Муассисаи давлатии тиббии Коллеҷи тиббии ҷумҳуриявиро бо ихтисоси кори фармасевтӣ бомуваффақият хатм намудааст.

Аз моҳи сентябри соли 2021 то ин дам ба ҳайси директори намояндагии ЧДММ «GM Pharma»-и Гурҷистон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолият намуда истодааст.

Болтуева Рухсора Камоловна бо фармоиши ректори ДМТ аз 31-уми марти соли 2021, таҳти №110-05 ба ҳайси унвонҷӯи кафедраи баҳисобгирии бухгалтерии факултети баҳисобгирию иқтисодии ДМТ аз рӯи ихтисоси 08.00.12 – Баҳисобгирии муҳосибӣ, аудит ва омор қабул шудааст.

Мавзуи диссертатсияи Рухсора Камоловна дар мавзуи «Рушди баҳисобгирии идоракунӣ дар ширкатҳои тиҷоратии фармасевтӣ» таҳти роҳбарии доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор, Академики Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон Хушвахтзода Қобилҷон Хушвахт бо қарори Шурои олимони Донишгоҳи миллии Тоҷикистон №09 аз 17-уми майи соли 2021 тасдиқ шудааст.

Шаҳодатнома оид ба супоридани имтиҳонҳои номзадӣ соли 2024 аз тарафи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон дода шудааст.

Дар конференсияҳои ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ мунтазам бо маърузаҳои илмӣ баромад намудааст. Аз рӯйи натиҷаҳои таҳқиқот аз ҷониби Болтуева Р.К. 10 мақолаҳои илмӣ, аз он ҷумла 6 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷоп гардидааст.

Бояд ёдовар шуд, ки диссертатсияи Болтуева Рухсора Камоловна дар мавзӯи «Рушди баҳисобгирии идоракунӣ дар ширкатҳои тиҷоратии фармасевтӣ» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯйи ихтисоси 5.2.18. Баҳисобгирии бухгалтерӣ ва аудит санаи 10-уми майи соли 2025 дар Шурои диссертатсионии 6D.KOA-003 назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ғимоя шуда буд.

Бо сабаби риоя нагардидани талаботи сархати 17 банди 9 ва сархати 4 банди 18 Низомномаи Муассисаи давлатии Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон (Фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 10 ноябри соли 2021 №270) ва банди 117 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267) барои додани дараҷаи илмӣ диссертатсияи Болтуева Рухсора Камоловна дар мавзӯи «Рушди баҳисобгирии идоракунӣ дар ширкатҳои тиҷоратии фармасевтӣ» бозхонд гардида буд.

Бинобар ба итмом расидани муҳлати муқарраргардида унвонҷӯ Болтуева Рухсора Камоловна барои такроран ғимоя намудани диссертатсия шуруъ намуд.

Роҳбари илмӣ:

Хушвахтзода Қобилҷон Хушвахт – доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор, Президенти АМИТ.

Муқарризони ҳолис:

Низомов Самариддин Фахриевич – доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор, профессори кафедраи таҳлили иқтисодӣ ва аудити ДМТ;

Ғаниев Убайдулло Ғайзалиевич – н.и.и., дотсенти кафедраи таҳлили иқтисодӣ ва аудити ДМТ;

Зокирова Фарзона Ҷумаевна – н.и.и., дотсенти кафедраи баҳисобгирии бухгалтерии ДМТ.

Дар натиҷаи муҳокимаи такрории диссертатсия чунин хулосабарорӣ карда шуд:

Баҳодиҳии иҷроии диссертатсия. Диссертатсияи Болтуева Рухсора Камоловна дар мавзӯи «Рушди баҳисобгирии идоракунӣ дар ширкатҳои тиҷоратии фармасевтӣ» яке аз масъалаҳои муҳими илми иқтисодиро фаро гирифта, бо забони илмӣ навишта шуда, таҳқиқоти анҷомёфта ба ҳисоб меравад. Мақсад ва вазифаҳои диссертатсия иҷро гардида, пешниҳод ва хулосаҳои асоснок бароварда шудааст.

Мубрам будани мавзӯи диссертатсия. Дар доираи татбиқи «Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои то соли 2030», «Стратегияи ҳифзи солимии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030», «Барномаи давлатии рушди саноати дорусозӣ дар

Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025», саноатикунони босуръат ва ивазкунии воридот мақоми хоса пайдо менамояд. Соҳаи фармасевтӣ, хусусан баҳши дорусозӣ ва воридоти доруворӣ дар таъмини вазъи сиҳатии ҷомеа ҳамчун самти муҳими стратегӣ эътироф гардидааст. Рушди соҳаи истеҳсолоти дорувории ватанӣ ва беҳсозии вазъи таъминоти доруворӣ аз ҷониби ширкатҳои ватанӣ рақобати баландро эҷод мекунад, ки бидуни назорат ва идоракунии дақиқ хароҷоти ширкатҳои соҳа, бидуни ташкили баҳисобгирии идоракунии босамар бадастории рушди ин соҳаи калидӣ ғайриимкон мебошад.

Ташкил ва пешбурди фаъолият марбут ба тиҷорати доруворӣ дар ширкатҳои фармасевтӣ амалинамоии масрафоти зиёди инфироди талаб мекунад, аз он ҷумла: хароҷот барои иҷозатномаи фаъолият; талаботи қатъии назорати сифат; ҳиссаи баланди хароҷоти логистикӣ ва муомилот (интиқол, нигоҳдорӣ дар шароити муътадил, барасмиятдарории гумрукӣ), хароҷот барои таъмини кадрҳои баландихтисос ва ғ. Дар чунин шароит баҳисобгирии анъанавӣ (баҳисобгирии молиявӣ) наметавонад ба роҳбарият маълумоти навтаринро дар бораи арзиши доруҳои муайян, ғоиданокии самтҳои мушаххаси фаъолият ё намудҳои алоҳидаи молҳои доруворӣ, самаранокии чараёнҳои таъминотро ҷиҳати қабули қарорҳои идоракунӣ пешниҳод кунад.

Аз ин хотир татбиқ ва рушди баҳисобгирии идоракунӣ дар ширкатҳои тиҷоратии фармасевтӣ метавонад барои пуркунии холигиҳои мушаххасе, ки дар низоми идоракунии ширкатҳои фармасевтӣ ҷой дорад, бартараф созад ва барои ташкил гаштани низоми иттилоотии мукамал заминаи мустаҳкам фароҳам орад.

Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, бисёре аз ширкатҳои тиҷоратӣ ва корхонаҳои истеҳсолӣ то ҳол аз низомҳои гуногуни баҳисобгирӣ ё кӯҳна истифода мебаранд. Таҳияи тавсияҳои аз ҷиҳати илмӣ асоснок барои ҳамгироии баҳисобгирии идоракунии хароҷот дар низоми идоракунии ширкатҳои фармасевтӣ суръат ва сифати қабули қарорҳои идоракунӣро беҳтар мекунад.

Натиҷаи фаъолияти ташкилоти дорусозиро бисёртар идоракунии самараноки он муайян мекунад. Дар ҳолате, ки фаъолияти ташкилот нокифоя пешгуй мешавад, тасвири дақиқ, пурра ва саривақтии даромад ва хароҷот вуҷуд надошта бошад, қарорҳои қабулшуда бесамар мегарданд. Пас ташкили баҳисобгирии идоракунӣ дар чунин вазъият метавонад як воситаи хеле муассири қабули қарорҳои самаранок ва зиддибухронӣ бошад.

Ҳамин тариқ, баҳисобгирии идоракунӣ имкон медиҳад, ки ҷанбаҳои беназири идоракунии ташкилоти мушаххас ба назар гирифта шаванд. Ин ба менечерон имкон медиҳад, ки сохтори хароҷотро барои намудҳои алоҳидаи маҳсулот (молҳо, хизматрасониҳо ва ғайра) таҳлил кунанд, даромаднокӣ ё зараровар будани лоиҳаҳои бизнесро муайян карда, аз

амалҳои нодуруст дар бораи даромаднокии воқеии барномаҳои инфиродӣ ва ғайра пешгирӣ кунанд.

Коркарди нокифояи масъалаҳои марбут ба татбиқи баҳисобгирии идоракунӣ ва ҳисоботи дохилӣ, набудани тавсияҳои методологӣ оид ба ташкили раванди буҷетикунонӣ, ҷудокунии бизнес-равандҳо ва баҳогузориҳои фаъолияти онҳо дар ташкилотҳои фармасевтӣ интиҳоби мавзӯи рисолаи диссертатсионӣ, мақсад, вазифаҳо ва мундариҷаи онро муайян кардааст.

Ихтисос ва номи мавзӯи диссертатсияи Болтуева Рухсора Камоловна «Рушдии баҳисобгирии идоракунӣ дар ширкатҳои тиҷоратии фармасевтӣ» ба шиносномаи ихтисоси 5.2.18-Баҳисобгирии муҳосибӣ ва аудит мувофиқат мекунад.

Робитаи таҳқиқот бо барномаҳо (лоиҳаҳо) ва мавзӯҳои илмӣ. Диссертатсия дар доираи татбиқи Стратегияи миллии рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030 (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 01 октябри соли 2016, таҳти №392), «Стратегияи Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба харид ва тақсироти маводи доруворӣ», Барномаи давлатии рушди саноати дорусозӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025», №569 аз 28 октябри соли 2020, «Стратегияи ҳифзи солимии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030», Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 сентябри соли 2021, №414, «Консепсияи ислоҳоти таҳсилоти тиббӣ ва фармасевтӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон», Қарори Ҳукумати ҶТ аз 25.11.2021, №505, инчунин Нақшаи корҳои илмӣ-таҳқиқотии кафедраи баҳисобгирии бухгалтерии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон дар мавзӯи «Муаммоҳои муосири мукамалгардонии принципҳо, усулҳо ва методологияи баҳисобгирӣ, таҳлил, назорат ва аудит дар давраи гузариш ба иқтисодиёти рақамӣ» иҷро гардидааст.

Мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот. Мақсади таҳқиқоти диссертатсионӣ омӯзиши асосҳои назариявӣ ва методологияи баҳисобгирии идоракунӣ, инчунин коркарди тавсияҳо оид ба мукамалгардонии унсурҳои баҳисобгирии идоракунӣ мебошад, ки барои беҳгардонии вазъи таъминоти иттилоотии роҳбарияти ширкатҳои фармасевтӣ мусоидат мекунад.

Барои расидан ба ҳадафҳои муайяншуда вазифаҳои зерин иҷро карда шудааст:

– омӯзиши асосҳои баҳисобгирии идоракунӣ ва консепсияи умумии он, пешниҳоди муаллифии таърифи баҳисобгирии идоракунӣ ва равишҳои методии омӯзиши мавзӯ ва объектҳои он дар ширкатҳои тиҷоратии фармасевтӣ;

– таҳлили ҳолати соҳаи фармасевтии Ҷумҳурии Тоҷикистон, омӯзиши вазъи ташкили баҳисобгирии фаъолияти тиҷоратӣ ва ҳисоботи идоракунии ширкати фармасевтӣ, коркарди тавсияҳои методӣ баҳри мукамалгардонии онҳо;

– пешниҳод кардани амсилаи баҳисобгирии идоракунии хароҷот аз рӯйи бизнес-равандҳо дар доираи низоми ҳисобҳои муҳосибӣ;

– коркарди нишондиҳандаҳои асосии самаранокӣ ҳамчун асоси тақмили методикаи баҳогузори фаъолияти бизнес-равандҳо дар ширкати фармасевтӣ.

Объекти таҳқиқоти диссертатсионӣ низоми амалкунандаи баҳисобгирии идоракунӣ дар ширкатҳои тиҷоратии фармасевтӣ мебошад, ки шакли асосии фаъолияти онҳо истехсол, воридкунӣ ва фурӯши маводи доруворӣ ва молҳои таъиноти тиббӣ аст.

Мавзӯи таҳқиқот. Мавзӯи таҳқиқот маҷмӯи масъалаҳои назариявӣ, методӣ ва ташкилии баҳисобгирии идоракунӣ дар ширкатҳои фармасевтӣ мебошад.

Фарзияи таҳқиқот ба он асос меёбад, ки фаъолияти ширкатҳои фармасевтии тиҷоратӣ, аз он ҷумла ширкатҳои истехсолӣ, бизнес-равандҳои муайянро дар бар гирифта, дорои хусусиятҳои хос мебошанд ва барои идоракунии босамари он низоми таъминоти иттилоотии мукамал талаб карда мешавад. Бинобар ин, зарурати рушди методикаи баҳисобгирии идоракунии даромаду хароҷот, ташаккули ҳисоботи идоракунӣ, мукамалгардонии баҳисобгирии хароҷот аз рӯйи бизнес-равандҳо ва таҳияи нишондиҳандаҳои баҳогузори фаъолияти онҳо дар шароити рақобати шадид тавассути коркардҳои назариявӣ-методӣ ва тавсияҳои амалӣ бо мақсади таъминоти иттилоотии низоми идоракунии ширкатҳои фармасевтӣ ба миён меояд.

Асосҳои назариявӣю методологии таҳқиқотро таҳқиқотҳои появии олимони ватанию хориҷӣ дар самти назария ва методологияи баҳисобгирии муҳосибӣ, таҳлили иқтисодӣ, омор, менечмент ва усулҳои қабули қарорҳо ташкил медиҳанд. Дар раванди таҳқиқот усулҳои гуногуни умумиилмӣ, қоидаҳо ва тарзҳои омӯзиши қонуниятҳои иқтисодӣ ва рӯйдодҳои рушд: усулҳои таърихӣ, мантиқӣ, маҷмӯӣ ва системавӣ дар мувофиқат бо таҳлилҳои омилӣ, тарзу усулҳои таъмини иттилоотии қарорҳои идоракунӣ, унсурҳои методи баҳисобгирии муҳосибӣ, аз он ҷумла ҳисобҳои муҳосибӣ, навишти дутарафа, ҳисоботи муҳосибӣ, арзишмуайянкунӣ ва ғ. истифода бурда шудаанд. Дурустии натиҷаҳои таҳқиқот маҳз бо истифода аз маҷмӯи усулҳои зикршуда таъмин гардидааст.

Саҳми шахсии доғалаб дар гирифтани натиҷаҳо, ки дар диссертатсия пешниҳод кардааст. Аҳамият ва зарурияти ташкили баҳисобгирии идоракунӣ дар ширкатҳои тиҷоратии фармасевтӣ ба таври назариявӣ ва амалӣ асоснок карда шуд. Таҳлили вазъи кунунии ташкили баҳисобгирии фаъолияти ширкатҳои фармасевтӣ гузаронида шуда, тавсияҳои методӣ барои бартарафкунии муаммоҳо бо истифода аз таҳлили маълумотҳо, низоми ҳисобҳои муҳосибӣ, коркарди ҳисоботи дохилӣ, пешниҳоди амсилаи алоқамандии ҳисобҳо, ки барои ташаккул ва банизомдарории иттилооти иқтисодӣ мусоидат менамояд, пешниҳод карда шуд. Ҳамчунин муҳим ва оқилона будани ташкили баҳисобгирии

идоракунӣ аз рӯйи бизнес-равандҳо ва дигар самтҳои фаъолияти корхона асоснок карда шуда, нишондиҳандаҳои асосии самаранокӣ барои баҳогузори фаъолияти ҳар як бизнес-раванд ва методикаи ҳисобкунии онҳо барои ширкати фармасевтӣ пешниҳод карда шуд.

Сарчашмаи маълумот. Дар диссертатсия зимни таҳқиқ, ҷамъбаस्तкуниҳо ва хулосаҳои назариявӣ амалӣ аз санадҳои меъёрию ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Паёмҳои Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, маълумотҳои Агентии омили назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Хадамоти назорати давлатии тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, маводҳои дастурӣ доир ба масъалаи таҳқиқшаванда, маводҳо ва маҷмуаҳои конфронсҳои илмӣ-амалӣ, мақолаҳои дар нашрияҳои ватанӣ, хориҷӣ ва дар шабакаҳои интернет нашршуда, маълумотҳои баҳисобгирии муҳосибии ширкатҳои фармасевтӣ ва дигар сарчашмаҳо ба таври васеъ истифода шудаанд.

Пойгоҳи таҳқиқот. Диссертатсия дар заминаи кафедраи баҳисобгирии бухгалтерии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ва дигар пойгоҳҳои илмӣ муассиса, аз он ҷумла китобхонаи илмӣ ва электронӣ, озмоишгоҳҳо, парки технологӣ, лабораторияҳои пайваст ба шабакаи ҷаҳонии интернет ва дигар зерсохторҳо анҷом дода шудааст. Ҳамчунин дар баробари ин, маълумотҳои иқтисодӣ молиявӣ ширкатҳои фармасевтӣ ва маълумотҳои аз Хадамоти назорати давлатии тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон дастрасгардида барои гузаронидани таҳқиқот, таҳлилҳои илмӣ, коркарди методикаҳо ва хулосабарориҳо оид ба рушди баҳисобгирии идоракунӣ дар ширкатҳои тижоратии фармасевти истифода бурда шуданд.

Навгониҳои илмӣ таҳқиқот. Навгонии илмӣ диссертатсия дар коркарди муқаррароти назариявӣ методӣ ва тавсияҳои амалии низоми баҳисобгирии идоракунӣ зоҳир мегардад, ки ҳалли маҷмуи онҳо барои ташаккулёбӣ ва рушди низоми мукаммали иттилоотии дар қабули қарорҳои идоракунӣ мусоидаткунанда дар ширкати тижоратии фармасевтӣ кӯмак мерасонанд. Дар рафти таҳқиқот натиҷаҳои зерини нисбатан муҳим ба даст оварда шуд:

➤ асосҳои назариявӣ методии ташаккулёбӣ ва рушди баҳисобгирии идоракунӣ омӯхта шуда, саҳми олимони ватанию хориҷӣ дар бунёди концепсияи он, моҳияти баҳисобгирии идоракунӣ ҳамчун воситаи самаранокӣ менеҷмент муайян гардида, равишҳои методии омӯзиши ҳадафҳои баҳисобгирии идоракунӣ дар ширкатҳои тижоратии фармасевтӣ пешниҳод карда шуд;

➤ ҳолати кунунии соҳаи фармасевтии Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳлил карда шуда, хусусиятҳои соҳа ва проблемаҳои мавҷудбуда ошкор гардида, таъсири онҳо ба ташкили баҳисобгирии идоракунӣ муайян карда шуд. Ҳамчунин, вазъи ташкили баҳисобгирии фаъолияти тижоратии ширкати фармасевтӣ, раванди ташаккули ҳисоботи идоракунӣ дохилӣ таҳлил карда шуда, тавсияҳои методӣ барои бартарафкунии муаммоҳо ва

мукаммалгардонии низоми ҳисоботи идоракунӣ дар ширкатҳои тиҷоратии фармасевтӣ пешниҳод карда шуд;

➤ аҳамияти ҷудокунии фаъолияти ширкати фармасевтӣ ба бизнес-равандҳо, ба мисли бизнес-раванди «Фаъолияти сармоягузорӣ», бизнес-раванди «Таъминот», бизнес-раванди «Фаъолияти истеҳсолӣ», бизнес-раванди «Фурӯш ва маркетинг», бизнес-раванди «Таҳқиқот ва коркарди маҳсулот», раванди «Маъмурӣ ва хоҷагӣ», ки барои устуворгардонии низоми назорат ва идоракунӣ мусоидат менамоянд, муайян гардида, аломатҳои таснифи хароҷот пешниҳод, моҳияти баҳисобгирии хароҷот аз рӯи бизнес-равандҳо муайян карда шуда, амсилаи татбиқи он дар доираи низоми ҳисобҳои муҳосибӣ коркард карда шуд;

➤ нишондиҳандаҳои асосии самаранокӣ барои баҳогузориҳои фаъолияти ҳар як бизнес-раванд дар ширкати фармасевтӣ муайян карда шуда, методикаи ҳисобкунии онҳо коркард ва дар ин асос методикаи муайянкунии самаранокии кори корхона дар маҷмӯъ пешниҳод карда шуд.

Аҳамияти назариявӣ ва амалии таҳқиқот. Аҳамияти назариявӣ ва амалии таҳқиқоти диссертатсионӣ дар коркарди муқаррароти назариявӣ методӣ онд ба муайянкунии мафҳум, моҳият, қоидаҳо ва ҳадафҳои баҳисобгирии идоракунӣ ва коркарди тавсияҳои амалӣ барои мукамалгардонии баҳисобгирии идоракунӣ дар ширкатҳои фармасевтӣ ҷиҳати баландбардории самаранокии ташаккули иттилоот ва қарорҳои идоракунӣ зоҳир мегардад. Ҳамчунин, аҳамияти амалии таҳқиқот аз он иборат аст, ки тавсияҳои методӣ ва амалии коркардшуда барои ташкил ва мукамалгардонии баҳисобгирии идоракунӣ бо дарназардошти хусусиятҳои фаъолияти ширкатҳои фармасевтӣ дар амалияи онҳо мусоидат менамоянд.

Алоқамандии мавзӯи диссертатсия ба самтҳои афзалиятноки рушди илм, техника ва технология дар ҷумҳурӣ. Диссертатсияи мазкур ба самтҳои афзалиятноки рушди илм, аз он ҷумла татбиқ ва тақмили низоми баҳисобгирии идоракунӣ, ҳамчун омили асосии бунёдгардии низоми таъминоти иттилоотии роҳбарияти ширкатҳои соҳаи фармасевтӣ бо маълумотҳои коркардшуда, санҷидашуда, таҳлилшуда, банизомдаровардашуда ва шаффоф барои қабули қарорҳои идоракунӣ мувофиқат менамояд, Ҳулоса ва тавсияҳо дар асоси таҳлилҳои илмӣ ва натиҷаҳои таҳқиқоти назариявӣ амалӣ пешниҳод шудаанд.

Алоқамандии мазмунӣ диссертатсия бо интиҳоби ихтисос. Диссертатсияи Болтуева Рухсора Камоловна дар мавзӯи “Рушди баҳисобгирии идоракунӣ дар ширкатҳои тиҷоратии фармасевтӣ” барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯи ихтисоси 5.2.18. Баҳисобгирии бухгалтерӣ ва аудит мувофиқат мекунад.

Мӯтобиқати номи мавзӯ ва муҳтавои диссертатсия бо шиносномаи ихтисоси илмӣ. Диссертатсияи Болтуева Рухсора Камоловна дар мавзӯи «Рушди баҳисобгирии идоракунӣ дар ширкатҳои тиҷоратии фармасевтӣ»

барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯйи ихтисоси 5.2.18. Баҳисобгирии бухгалтерӣ ва аудит ба талаботи бандҳои зерини шиносномаи ихтисосҳои КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯйи ихтисоси 5.2.18. Баҳисобгирии бухгалтерӣ ва аудит ҷавобгӯ мебошад: бандҳои 1.1. Парадигмаҳои ибтидоӣ, концепсияҳои бунёдӣ, принципҳои асосӣ, постулатҳо ва қоидаҳои баҳисобгирии бухгалтерӣ; 1.7. Баҳисобгирии бухгалтерӣ (молиявӣ, идоракунӣ, андозӣ, корпоративӣ ва ғайра) дар корхонаҳои шакли ташкилӣ-ҳуқуқияшон гуногун, ҳамаи соҳаҳо ва сатҳҳо; 1.13. Ташкили баҳисобгирии бухгалтерӣ (молиявӣ, идоракунӣ, андозӣ, корпоративӣ ва ғайра) аз рӯйи сегментҳо, бизнес-ҷараёнҳо ва сохторҳои таркибӣ; 1.16. Проблемаҳои баҳисобгирии хароҷот ва ҳисоб намудани арзиши аслии маҳсулот (кор, хизмат); 2.11. Назария ва методологияи таҳлили молиявӣ, идоракунӣ, андозӣ ва маркетингӣ.

Мутобикати теъдод ва мазмунӣ интишороти натиҷаҳои илмӣ ба мухтавои диссертатсия ва автореферати он. Вобаста ба мавзӯи диссертатсия Болтуева Рухсора Камоловна 10 мақолаи илмиро бо ҳаҷми 6,4 ҷузъи ҷопӣ (саҳми муаллиф – 5,4 ҷ.ч.), аз он ҷумла 6 адади он дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷоп баровардааст, ки пурра мухтавои диссертатсия ва автореферати диссертатсияро инъикос менамоянд.

Апробатсия ва ҷорӣ намудани натиҷаи таҳқиқот. Нуктаҳои асосӣ, ҳулосаҳо ва тавсияҳое, ки дар қисми диссертатсионӣ мухтасар ифода ёфтаанд, дар бахши илмҳои иҷтимоӣ-иқтисодии Паёмҳои Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, Паёми Донишгоҳи давлатии тижорати Тоҷикистон, маҷаллаи илмӣ “Наука и инновация”, маҷаллаи илмӣ “Тоҷикистон: иқтисод ва идора”, Маҷаллаи илмӣ-амалии “Паёми Академияи фармасевтии давлатии шаҳри Перм”-и Федератсияи Россия, конфронсҳои дохилидонишгоҳӣ ва минтақавӣ маъруза карда шуда, тасдиқи худро ёфтаанд.

Ҳамчунин қарорҳо ва тавсияҳои методӣ оид ба мукамалгардонии унсурҳо ва усулҳои ташкили баҳисобгирии идоракунӣ дар субъектҳои иқтисодии тижорати фармасевтӣ – ҚДММ “Тиб барои шумо (ТБШ)” (маълумотномаи №5 аз 12.02.2024) ва Намояндагии ҚДММ “Ҷи Эм Фармасютикалс” дар ҚТ (маълумотномаи №09 аз 19.01.2026) мавриди истифода ва татбиқ қарор гирифтаанд. Ҷанбаҳои назариявӣ методии таҳқиқоти диссертатсионӣ дар Донишгоҳи миллии Тоҷикистон зимни тадриси фанҳои баҳисобгирии муҳосибӣ, баҳисобгирии идоракунӣ, аудит, таҳлили иқтисодӣ, менеҷмент ва маркетинг истифода бурда мешаванд (маълумотномаи №178-1/10 аз 15.03.2024с.).

Саҳми довтолаб дар иҷрои таҳқиқоти диссертатсионӣ. Ҳамаи натиҷаҳои илмӣ бадастомада ба саҳми шахсии довтолаб марбут аст. Муаллиф зарурияти ташкили баҳисобгирии идоракунӣ дар ширкатҳои тижоратии фармасевтӣ ба таври назариявӣ ва амалӣ асоснок намудааст. Мушкилоти мавҷудбударо дар раванди ташкили баҳисобгирии идоракунӣ аз рӯйи бизнес-равандҳо ва дигар самтҳои фаъолияти корхона муайян

карда, методикаи баҳогузори нишондиҳандаҳои муҳими фаъолияти ширкати фармасевтиро коркард намудааст, ки ҷиҳати баҳогузори натиҷаи фаъолияти бизнес-равандҳо ва қабули қарорҳои босамар мусоидат менамоянд.

Рӯйхати мақолаҳои ҷопшудаи Болтуева Рухсора Камоловна:

А. Мақолаҳои илмӣ дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Ҷумҳурии

Тоҷикистон нашргардида:

[1-М] Болтуева Р.К. Таъминоти муҳосибӣ-иттилоотии назорати дохилии ташкилотҳои истеҳсолкунандаи доруворӣ / Р.К.Болтуева // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Баҳши илмҳои иҷтимоӣ-иқтисодӣ ва ҷамъиятӣ. – 2021. – №4. – С. 186-193.

[2-М] Болтуева Р.К. Таснифи объектҳои баҳисобгирӣ дар ширкатҳои тичоратии фарматсевтӣ / Р.К.Болтуева // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Баҳши илмҳои иҷтимоӣ-иқтисодӣ ва ҷамъиятӣ. – 2021. – № 8. – С. 187-194.

[3-М] Болтуева Р.К. Рушди баҳисобгирии хароҷот аз рӯи бизнес-равандҳо дар ширкатҳои тичоратии фарматсевтӣ / Қ.Х. Хушвахтзода, Р.К.Болтуева // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Баҳши илмҳои иҷтимоӣ-иқтисодӣ ва ҷамъиятӣ. – 2022. – №4. – С. 34-42.

[4-М] Болтуева Р.К. Ташаккули баҳисобгирии идоракунии ва назорат дар ташкилотҳои доруворӣ / Қ.Х.Хушвахтзода, Р.К.Болтуева // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Баҳши илмҳои иҷтимоӣ-иқтисодӣ ва ҷамъиятӣ. – 2022. – №5. – С.80-87.

[5-М] Болтуева Р.К. Внедрение комплексной системы автоматизации для совершенствования фармацевтической деятельности / Р.К.Болтуева // Наука и инновация - 2022 – №4. – С.142-147.

[6-М] Болтуева Р.К. Рушди методикаи баҳисобгирии хароҷот аз рӯи бизнес-равандҳо дар асоси низоми ҳисобҳои ширкати фарматсевтӣ / Р.К.Болтуева // Паёми Донишгоҳи давлатии тичорати Тоҷикистон. Баҳши илмҳои иҷтимоӣ-иқтисодӣ ва ҷамъиятӣ. – 2024. – №3 (53). – С. 30-41.

Б. Мақолаҳо дар дигар нашрияҳо:

[7-М] Болтуева Р.К. Разработка рекомендаций по развитию фармацевтического рынка Республики Таджикистан в современных условиях / Д. Ф. Сайфуллоева, Ф. Ф. Сайфуллоев, Р. К. Болтуева // Вестник Пермской государственной фармацевтической академии: Научно-практический журнал. Научно-практическая конференция с международным участием, посвященная 50-летию кафедры токсикологической химии, Пермь, 14–15 декабря 2022 года. – Пермь: Федеральное государственное бюджетное образовательное учреждение высшего образования «Пермская государственная фармацевтическая академия» Министерства здравоохранения Российской Федерации, 2022. – С. 292-294.

[8-М] Болтуева Р.К. Ташкили низоми баҳисобгирии идоракунии стратегӣ дар корхонаҳо / Қ.Х.Хушвахтзода, Р.К.Болтуева // Маҷаллаи «Тоҷикистон: иқтисод ва идора». Нашри махсус баҳшида ба Форуми ректорони муассисаҳои таҳсилоти олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Ҷумҳурии Ўзбекистон «Робитаҳои Ҷумҳурии Ўзбекистон ва Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи таҳсилоти олий, илм ва инноватсия ҳамчун асоси

инкишофи иқтисодиёти миллӣ» (14-17 март 2023). -Душанбе: ДМТ. – 2023. - 111 с. – С. 5-11.

[9-М] Болтуева Р.К. Бунёди ҳисоботи идоракунӣ дар ширкатҳои тиҷоратии фармасевтӣ// Маводҳои конференсияи илмию назариявии байналмилалӣ дар мавзӯи «Ташаккул ва инкишофи иқтисоди рақамӣ ва тиҷорати электронӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон», баҳшида ба «Солҳои рушди саноат (2022-2026)». (25 ноябр 2023). -Душанбе, ДДМИТ. – 2023. – С. 294-299.

[10-М] Болтуева Р.К. Коркарди нишондиҳандаҳои асосии самаранокӣ ҳамчун асоси тақмили методикаи баҳогузори фаъолияти бизнес-равандҳо дар ширкатҳои фармасевтӣ / Р.К.Болтуева // Равандҳои муносири молиявӣ-қарзӣ: мушкилот ва дурнамо. Маҷмӯаи маводи конфронси II илмӣ-амалии байналмилалӣ, 7-уми декабри соли 2024.– Душанбе, 2024.– С. 536-546.

ҚАРОРИ ҶАЛАСАИ КАФЕДРА:

Баъди шундан ва муҳокима намудани диссертатсияи Болтуева Рухсора Камоловна дар мавзӯи «Рушди баҳисобгирии идоракунӣ дар ширкатҳои тиҷоратии фармасевтӣ» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯйи ихтисоси 5.2.18 - Баҳисобгирии бухгалтерӣ ва аудит, баромади муқарризони ҳолис - доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор Низомов С.Ф., номзади илмҳои иқтисодӣ, дотсент Ғаниев Убайдулло Ғайзалевиҷ, номзади илмҳои иқтисодӣ, дотсент Зокирова Ф.Ҷ. маҷлиси васеи кафедраи баҳисобгирии бухгалтерӣ дар асоси натиҷаҳои овоздиҳии кушода ва ҳулосаи пешниҳодгардида оид ба мутобиқати ихтисос ва номи мавзӯ ба шиносномаи ихтисос, навгонии илмӣ, аҳамият ва ҳулосаҳои диссертатсия, инчунин натиҷаҳои корҳои нашршудаи диссертатсияи Болтуева Р.К.,

Қарор қабул карда шуд:

1. Диссертатсияи Болтуева Рухсора Камоловна дар мавзӯи «Рушди баҳисобгирии идоракунӣ дар ширкатҳои тиҷоратии фармасевтӣ», барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои иқтисодӣ, аз рӯйи ихтисоси 5.2.18. Баҳисобгирии бухгалтерӣ ва аудит кори илмӣ анҷомдодашуда ба ҳисоб рафта, ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқат мекунад.

2. Диссертатсияи Болтуева Рухсора Камоловна дар мавзӯи «Рушди баҳисобгирии идоракунӣ дар ширкатҳои тиҷоратии фармасевтӣ», барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои иқтисодӣ, аз рӯйи ихтисоси 5.2.18 Баҳисобгирии бухгалтерӣ ва аудит кори илмӣ анҷомдодашуда ба ҳисоб рафта, ба Шурои диссертатсионии 6D.KOA-100 назди Донишгоҳи байналмилалӣ сайёҳӣ ва соҳибкорӣ Тоҷикистон барои ҳимояи тақрорӣ тавсия карда мешавад.

Дар ҷаласа иштирок доштанд 24 нафар, аз онҳо бо ҳуқуқи овоздиҳӣ 17 нафар, аз он ҷумла бо ихтисоси диссертатсияи муҳокимагардида д.и.и., профессор – 4 нафар.

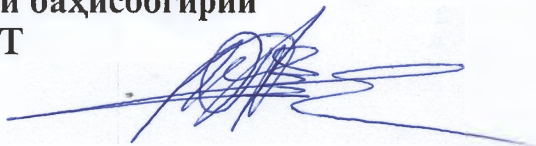
Натиҷаҳои овоздиҳии кушода чунин аст:

- «тарафдор» – 17 нафар;
- «зид» – нест;
- «бетараф» - нест.

Хулосаи мазкур дар ҷаласаи васеи кафедраи баҳисобгирии бухгалтерии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон аз 26 майи соли 2026 сурагмаҷлиси №10/А қабул гардидааст.

Раиси ҷаласа:

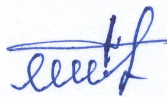
**Мудир кафедраи баҳисобгирии
бухгалтерии ДМТ
д.и.и., дотсент**

Давлатзода М.Х.

Котиб:

**н.и.и., дотсенти кафедраи
баҳисобгирии бухгалтерии ДМТ**

Бобиев И.А.

Имзоҳои Давлатзода М.Х. ва Бобиев И.А.-ро тасдиқ мекунам.

**Сардори Раёсати кадрҳо
ва корҳои махсуси ДМТ**

Шодихонзода Э.Ш.